

Waqyi misriyyat

I. Waqyi misriyyat. 1829-01-05.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».
- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

[CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter utilisation.commerciale@bnf.fr.

في سلخ جاذي الاخر سنة ١٢٤٤

يوم الاثنين

وقايح مصرية

رشته رأى ورؤيتي صرف شبراخه اجزى مصالح بلاد وعباد اولان داور
معدلتعداد خديو مراحم نهاد افندمرك جواهر افكار مكارم اثار
آصفانه لرى ازهر جهت تحصيل عمار بلاد وتسهيل امور عباده مصروف
اولد يغندن داخل حوزة تصرف وحكومت اولان بلادوقرا اها لسنك
اجتهاد جهته كيفيته ووقف اولقى وباقى ونيله مثالا واصناف اطلاق
اولنان مزروعات وسائر اجناس حبوباتك زراعتده موجب منفعت
ومستوجب خير وبركت اولان عملياني تعريف وتفهميه صورت ويرمك
واصول مرغوبه لرى اوزر حركت ايندلى رهين حسن تحسين وبى بهره
وبخبر اولدلى فهم وفراستلرته ملايم نصيح وبندايه طريق صوابى تفهيم
وتبيين وناب وتوانى اوليان عاجزلى تسلط اقويادن امين ايتك الحاصل
اقاليم مصر به مشار اليه افندمرك نزد عاليلرته دايرة مخصوصه لرى مثالا
محمى ومعتبر ومشمول حسن نظراولوب افراد اها لسنكى اولاديتشدر ركبى
نفع وضرر لر بنى ارايه وحسن افاده ايندرك اعلا وادنا پير وبرناهر بر بنى كندى
حالنه واقف وسقامت واستقامته عارف ايتك نزد سداسيلرته احسن
حالدين اولغله قرق برسته سى ماه رجب الفرك اخرنده اقاليم بحريه بى
اون درت قسمه و اقاليم صعيديه بى اون قسمه تقسيم وه بر قسمك زمام
نظامى تربيه كرده ونعم برورده سى اولان امر اى ملكك ووكلاى امور
ومصلحتن بر فردك املاك يد امانته تسليم وبالجملة مصالح ملكيه ومواد
مقتضيه نل تسويه وتنظيمى هر برينه شفاها تبين وتفهم بيور مشلرايسه ده
عماريت قرامطوب ورفاهيت فقرا اقدم مقصود اولد يغندن مأمورين
كرام حضراته موجب شان وشرف وتسويه مصالح بلاد وعباد
خصوصيلرته هر برينه باعث شوق وشغف اولقى نيت خيريه سيله قرق اوج
سنه سى اولانلنده بالذات كندولرى دنى باليمن والاقبال قلعه سرايندن
حركت و اقاليم بحريه وسطغه واقف جعفر به نام بندر زهت اسامه نصب
باركاه سطوت ايله نشر اوامر اقامته رككون ورغب واولحو ايلده اولان
مأموريتلى ارالى الى دوروسير ايله صنوف زراعت وه بر خصوص
ومصلحته حواله نظر جيت ايندرك مأمورون حضراتى دقايق امور اگاه
وعلى قدر مراتبهم رهين خير انباء بيور مشلدر وصعيد مأموريتلى
جعفر به بندرينه بعيد اولوب بحريه مأموريتلى كى دوروسير والتمشى
وقت اخره تعلق بيور لمش ايسه ده كتحداى والا جابلى شريف بل افندى
حضر تلى بنى دنى منصوبه طر فلى مأموريتندن قالد يروب على العموم
اقاليم صعيديه نظارتى عهد ساميلرته تفويض واحاله ايندرك مركز
حكمداران اولان بندرسيوطه ارسال وانلرك حسن اقداميله اقاليم
صعيديه بيده اقاليم بحريه مثالا وحيما وركش آورام دنا بيور ديلر اقاليم
بحريه وصعيديه نل اشبواصولي حسنه سنه خلل كليب آن بان ترقى بولقى
واهالى وسكنه سى رهين رفا اولقى وتسويه امور ومصالحه سهولت
لكل ايجون بواوان سعد اقترانه اون درت مأموريتيه منقسم اولان اقاليم
بحريه بى اوج بخش ايدوب بر بخشى بالذات كندو نظارت عاليلرته
وبر بخشى والى جده دولتلى والى النعم ابراهيم پاشا حضرتلر بنى نظارت
ساميلرته وديكر بخشى دفتري مصر عطفونو محمد بل افندى حضرتلر بنى
نظارت كراميلرته تخصيص بيور ديلر واون مأموريتيه منقسم اولان اقاليم

ان سعاده افنديناولى النعم صاحب العظمة والهم من غزل رأيه ورويته
منصرف فى حبك اجزا مصالح البلاد والعباد ومراجه وعدله عم كل
قطر ونادى بحت ان جواهر افكاره مصروفة من كل جهة الى تحصيل عمار
البلاد وتسهيل امور الناس ومقصوده بالاجتهاد ان يقف على حالة سكان
القرى والبلدان الداخلة فى حوزة الحكم والتصرف ويبين لهم شغل
اصناف المزروعات كالقطن والتبغ وباقي اجناس الحبوب التى يصدر من
زراعتها الخير والبركة ويحث ويرغب من يسى بحسب قوائمه المرغوبة ويعلم
طريق الصواب بالنصايح المناسبة لمن هو متعافل عن ذلك ويجعل
العاجزين امنين من تسلط الاقوياء عليهم النتيجة ان تكون الاقاليم المصرية
كافة معتبرة ومشغولة بعواطف نظره الشريف كدائره الخاصة وان يترقى
فى فضله كالولادله قاطنوها كبراكان اوصغيرا رفيعا اووضيعا تربيه بها
يصيرون بصيرين بامورهم مطلعين على حال خطائهم واستقامتهم ويحث
ان هذه الارادة الحسنة ظهرت لديه من احسن الاعمال ارنائى فى سنة واحد
واربعين فى شهر رجب الفرد ان تقسم الاقاليم البحرية الى اربعة عشر
قسما والاقاليم الصعيدية الى عشرة اقسام وسلم زمام تدبير كل قسم منها
لحسوب من تربوا فى نعمته وتهد بوابشغل الزراعة وتدير امور المصالح ونيله
عليهم شفاها بتدبير المصالح الملكيه وترتيب المواد المتقضية ولما كان مقصوده
ان يعمر القرى ويهب الراحة للفقرا وان يسير ويجول فى البلدان ويجعل
النظر باصناف الزراعة فيها فيصير المأمورين بهذا اصحاب خبرة واننباه
بدقايق الامور وان ينشروا امره العلية فبسبب هذه الارادة الحسنة شوقا
وشغفا الى المأمورين بالاجتهاد فى المصالح امر بنصب الخيم فى بندر الجعفرية
الكاظمة فى وسط الاقاليم البحرية وتوجه اليها بالسطوة والاجلال واخر
السير الى الاقاليم القبلية والدوران فيها الى وقت اخر بسبب بعده عن
الجعفرية ونقل كتحداى العالى من مأمورية المنصورة وارسله الى بندرسيوط
الذى هو مركز حكام الاقاليم الصعيديه وفوض للمشار اليه نظارة الاقاليم
القبلية ليعمرها بحسن قدومه كالاقاليم البحرية والان فى هذا الوقت
المقترن بالسعدا كىلايتا فى الخل على اشغال البحرية والقبلية بل ترقى
وتزداد ويحصل اهلها على الراحة وتيسر الامور قسم الاقاليم البحرية التى
انقسمت سابقا اربعة عشر قسما الى ثلثة اقسام الاول خصه بذاته الكريمة
والثانى بحضرة ولى النعم ابراهيم پاشا والى جده والثالث بذى المقام العالى
دفتري المحروسة وكذلك قسم القبلية التى انقسمت سابقا عشرة اقسام الى
قسمين احدهما كتحداى بيك الاقم المشار اليه والثانى لحضرة ذى الحصال
الكريمة والفعال المحودة احمد پاشا طاهر وقد كان مراد حضرة ولى النعم
ان حسابات الاقاليم البحرية والقبلية والحجازية والسودانية عموما شهرية
كانت اوسنوية ترد الى الخزينة العامره ونحسب حسابات الابرار بمعرفة
كاتب الابرار وحسابات المصروف بمعرفة كاتب المصروف وتقديم اجمال
الحسابات الشهرية فى غاية الشهر الى الاعتبار الكريمة والىها يقدم ايضا
اجمال الحسابات السنوية فى اخر السنة وبعد ذلك تحال الى ديوان المجلس
العالى الذى هو ميزان الحل والعقد ومركز الفتق والرتق وهناك بقراء
ويستقصى بتحايد اهل الشورى عما يقتضى لاجله السؤال والجواب لىكنها
نقلت الحسابات القبلية فى سنة ثلاثة واربعين الى ديوان سيوط لاجل

صعبدية في دخی ایکی بخش ایدوب بر بخشى مشارالیه کتخدايل افندی
حضرتلریک نظارت علیه لرینه و بر بخشى میرمیران کرامدن اجدپاشا طاهر
حضرتلریک نظارت جلدله لرینه تفویض بیوردیلر اقالیم بحریه و صعبدیه
وبلا دجمازیه و سودانیه نل شهرى و سنوی بالجمله حسابلری بیولخزینه به
ککک و ایراده دایرا و انلر ایراد کاتیلری و مصروفه دایرا و انلر مصروف
کاتیلری معرفتیه کورلک و شهریه نل اجماللری آی باشند و سنویه نل
اجماللری بیل باشند عن حضور خدیوی به عرض اولغی و بعده میزان
حل و عقد و مرکز فقی و رتق اولان مجلس دیوانته بالحواله مجلسجه اوفتق
و سوال و جوابه دایر برشی بولنور و کوریلور ابله اهل مجلس اتحادیه
ارامق و صورملق اصول مقررده دن ایکن اقالیم صعبدیه حسابلری بکن سنه
بالایجاب سیوط دیوانته نقل اولغی ابله ده دواوین مصریه و اقالیم
بحریه حسابلری مثلاً و انلر دخی بیولخزینه به کلمسی ایراد و مصروف
کاتیلری معرفتیه اجماللری یا بیلوب آی حسابلری آی باشند و بیل حسابلری
بیل باشند عن حضور خدیوی به عرض اولغی موجب سهولت
و مستوجب حسن صورت اولغی فرق درت سنه می ابله اسندن اعتبارا
انلر دخی خزینه به کلمسی اراده بیورلش واشبو جادی الاخر اوللنده
مجلس اتحادیه صورت ویرلشدر

اشب و فرق درت سنه سی صفر الخیرک غایبده دکن اقالیم صعبدیه
مأموریتلری اشوانته تواردا یتش و اندنصکره و ارداوله جق اجناس ابرارک
تخمین اوزره مقدارى و سنه مذکورده تقا و بینه و معصره لر اوزاماته
صرفی مقتضى اولانل کیت و معیارینى شامل قائمه سی کتخدايل افندی
طرفلرندن مجلس عالی به تقدیم اولغی و تقاوی و معصره لره صرفی مقتضى
مقدارندن ماعدا کتان و قلم و سمس و خاص و سلجم و خردل و قرلی و بچک
و افیون و کندر تخمى اوله رقی بکرمی بیک یوز سکسان ایکی اردب فضله
قاله جفی قائمه نل مألندن معلوم اولمش و اهالی بلاد و قریه موجب توسعه
اولغی ایچون جله سی بردن محروسه به نقل اولغی و بولموب محلا رنده لازم اولدیغی
و صرف اولنه جفی قدر لا یقیله صاتیلوب هر قدر فضله قالور ابله اولوقت
اشوانلرندن محروسه به ارسال اولغی مجلسجه قرا کیر اولمش اولدیغی
جادی الاولی سلخیه مؤرخ کلان خلاصه مجلس مألندن معلوم اولشدر

خدیوا کرم ولی النعم افندی مرجعیه به عنایت نیت خبریه سیله اشبو
جادی الاخرک اونچی چهارشنبه کوفی علی الصباح قلعه سرایندن
حرکت و رشک آورجنان جهان اولان شربانی تشریف قدوم میئت
بیوردیلر و اوکون و اوکیجه استراحت و ارام ایدوب ایرته سی یوم خپس
مبارک علی الصباح مصحوبا بالسعادة و الاجلال جعفریه جاننده توجه
واقبال بیوردیلر میرمیران کرامدن اجدپاشا حضرتلریده اونار یخترده
محل مأموریتلری اولان اقلیم و سطاتی طرفته عنایت بیورمشلرایدی
کتخدايل افندی حضرتلری دخی محل مأموریتلری اولان بندر سیوطه
عنایت نیتله ماه مذکورک اون ایکنی مبارک جمعه کوفی محروسه ده اولان
قوناقلرندن روضه ده کائن قصر عالیبرنی تشریف بیوردیلر دولتو عباس
پاشا حضرتلریک والی جده دولتو ولی النعم ابراهیم پاشا حضرتلریک
معیت علیه لرنده شرقیه اقلیمى سیر و کشت بیورملری مصمم اولغله یوم
مذکورک اخشای اردور جالی میرآلای حسن بل افندی بی برابر اوب
مشارالیه ابراهیم پاشا حضرتلرندن اولجه جعفریه به عنایت ابلدیلر
پاشای مشارالیه حضرتلری دخی شرقیه طرفلری کشت و کذار
واقضا ایدن مصالح اصول رؤیت و حصول سهولت یوللری مأمورلر
و ناظرلر اراته و اخطار نیت حسنیه سیله ماه مذکورک اون بشی مبارک
اثنین کوفی ساحل سرای سامیلرندن جعفریه جاننده عطف عنایت
بیوردیلر کتخدايل افندی حضرتلری روزگارک عدم اعتمادندن
کیدمیبوب قصر عالیبرنده قالمشلرایدی یوم مذکورده مرکز حکومت
مأموریتلری اولان سیوط جاننده عنایت بیوردیلر و کذلک یوم مذکورده

مصلحه ما و لما رای ولی النعم ان تقدیم الحسابات المذكورة الى الخزينة العامة
مع تقدیم اجمال الايراد والمصروف الى الاعتبار السکریمه امریسهل
المصلحه امر بئذک مبتدا من اول سنة اربعه و اربعین و حکم به اهل المجلس
العالی فی اول جادی الاولی

انه لقد ورد من کتخدايل افندی الى المجلس العالی قائمه تشمل بالتخمین
على مقدار البرز المختلف جنسه الذى ورد الى شونه الاقالیم الصعبدیه
الى غایه صفر الخیر سنه اربعه و اربعین و علی مقدار ما یرد بعده و علی کیه
ما یقتضى صرفه الى لوازم المعاصرو تقاوی السنه المذكورة و علم من مضمون
القائمة ان ما یفضل من برز القرطم و السمس و الخس و السلجم و الخردل
و القرلی و الزهر و الافیون و الکندر یبلغ عشرين الفا و مایه و اثنین و ثمانین
اردبا و ذلک بعد اخراج المقتضى الى المعاصرو تقاوی السنه المذكورة و تقرر
الحکم فی المجلس العالی بان لا ینقل جمیع البرز المذكور الى المحروسه بل
بیاع منه فی محله مقدار ما هو لازم للصرف لیکون ذلک موجبا لاتساع
اهالی البلدان و القرى و اذا فضل بعد البیع شی برسل من شونه الى المحروسه
و ذلک معلوم من خلاصه المجلس التی وردت مؤرخه فی سلخ جادی الاولی

لقد قصد حضرة افندی ولى النعم ان توجه بنیة حسنة الى الجعفرية
فسار من سرایة القلعة صباح یوم الاربعاء الواقع فی عشرة ایام من جادی
الاخر و شرف بقدمه المیمون روضه شربانی تحسدا فرادیس الدنیا
و استراح فیه باقیة ذلک النهار و اللیل ثم توجه یوم الخمیس المبارک صباحا
الى ناحية الجعفرية مصحوبا بالسعادة و الاجلال و فی غضون ذلک توجه
حضرة اجدپاشا الاکرم الى الاقلیم الوسطانی الذى هو محل مأموریتیه و یوم الجمعة
المبارک فی اثنی عشر یوما من الشهر المذكور توجه حضرة کتخدايل افندی من
قناقه فی المحروسه و شرف قصره العالی السکاین فی الروضه قاصدا بعد ذان
یتوجه الى بندر سیوط و من حیث ان حضرة عباس پاشا کان مصمما علی
سیره الى نواحي اقالیم الشرقیه بمعیه حضرة ولی النعم ابراهیم پاشا و الى
جده اخذ معه حسن بیک افندی امیرالای رجال الاوردی و توجه الى
الجعفرية فی البوم المذكور عند غروب الشمس و ذلک قبل ان يتوجه حضرة
ابراهیم پاشا المشارالیه و یوم الاثنین المبارک الواقع فی خمسة عشر من الشهر
المذكور توجه حضرة ابراهیم پاشا من سرایته السامیه الى الجعفرية
قاصدا بنیة الحسنة ان یرید و فی الاقلیم الشرقی و یخطر علی المأمورین
و انظار لیرجم اصول طريقة الروية و سهولة حصول ما یقتضى للمصلحة
و قد کان حضرة کتخدايل افندی متوقفا فی قصره العالی من مخافة
الرياح السکبه توجه فی البوم المذكور الى ناحية سیوط مرکز حکومت
مأموریتیه و توجه حضرة محمود بیک افندی ناظر الجهادیه من قناقه
فی المحروسه الى القصر العالی السکاین فی جهاد اباد الذى هو مجمع
العساكر الجهادیه المنصورة و اما حضرة دفتر دار بیک افندی فکان سیر

جهاديه نانظري محمود بن افندي حضرت نوري محمد وسهده كائن فونافلرندن
عسا كرنصمقار جهاديه بن اردوكاهي اولان جهاد آبادده واقع قصر
عالي بي تشريف بيورد بيلد فتردار بن افندي حضرت نوريك دحي منوف
وبجيره اقليم بن سيرة كشت ايدوب رؤيتي مقتضى اولان مصالحك سهولت
بولر بن حاكمه افاده وارائه ايتلري مصمم اولمغه ماه من بورك اون التني
صالي كوفي جزيره محمد كائن قصر عالي بن تشريف بيورد قنري مسعود
اولشيدى ابرته سي چهارشنبه كوني اقاليم مذكوره به توجه بيورد مشلدر

ولي النعم افندي من بجه اقليم كشت وكذار لرنده حسب المصلحة
اقامت وارام ايتيون بعض هواسي معتدل اولان محلا رده برقصه انشاسي
اقتضا ايدوب انشا ولتقده ايدوكي برنجي غره وقايه منده بيان اولمشيدي
ازجه نبروده انشاسي درست اولان قصر عالي ايله موجب منافع
قرا اولان قنطره ومورث تسهيل امور عموم اولان نيله فابريقه سي وترميم
وتعمير مقتضى ايتلك فابريقه سي كلي طوب يعني كربيچك نذار كنه
محتاج اربوب اعالي دحي كلي حريق اودته متوقف ايدو كندن
طريق سهولتي بعض مشايخه بالذاكره منصوره اقليمه تابع سمنودك
فار شوبقه سنده اولان قرا ردن حريق اودني نذارك اولنه رقا وتوزينه
طوب بايد راسي مناسب كورلش اولديغي محله ونبروه مأموري ابراهيم بن
طرفندن ديوان خديوي به عرض وانها ومساعده بيورلسي استدعا اولمش
ووارد اولان عريضه سي ومصليتك اقتضاسي مجلس عالي به احاله قلمش
ومجلس عاليه لدى التدبير والتحرى ايتيه مذكوره بن جله سي بر محله
اولوب نبروده وسمنوده اولديفندن مقتضى اولان طوب منصوره
قره لرنده كسيلوب حرق اولنسه نبروه نقل وافر مصارف زايده به
دوچار اوله جني دركار ديور سورنده سمنوده بايله جني نيله كارخانه سيله
تعمير اولنه جني ايتلك فابريقه سنه لازم اولان طوب سمنوده كسيلوب
حريق اودني منصوره قره لرندي نذارك اولمشي ونبروده انشاسي
درست اولان قصر عالي ايله قنطره به مقتضى اولان طوب نبروده كسيلوب
حريق اودني بيه طرفندن كنورلسي وبوجهه رؤيته دقت قلمش طرفينه
موجب سهولت اولور ديورقار وورلش واراده سنه تعلق بيورلش ايدوكي
جمادي الاول سنه مؤرخ كلان خلاصه مجلس مألندن معلوم اولمشدر

جده والبسي دولته ولي النعم عاليهم ابراهيم باشا حضرت نوري بالمجد والسعادة
موره سفرندن عودت واسكندريه ده عن حضور خديوي به عرض خصوصيت
ابتد كدن صكره قرق درت ربيع الاخر التني كوني مصرده ساحل نيل
كوثر عديله كائن قصر ساميلينه مواصت واعالي واداني بالجه بندكان
وبقا جوابي نائل فيض مسرت بيور مشلدر ومعبت دولته لرنده بولنان
عسا كر صلا بتمارتن جهاديه الايلري وانلوي ياده صنوف عسكريه سر كرده لري
اقاليم معلومه مناسب محلا رده تقسيم واسباب استراحتي لازمه سي
نتيم قلمشدر واعطامي لازم كلان علوفه لري دفتر خزينه مكارمدينه
خديوي به جلب وصنف صنوف استحقاق لري حساب واصول مقررة
خزينه اوزره اعطا اولنوب تلطيفات مقتضيه لري لازمه سي انعام اولمشدر
خديو اكرم داورا قنم افندي من بكوهر كياي كان همتلري معاونه
بن ودولت جهته مصروف وزمام عزم وينلري محارسه ملك وملت سمته
معطوف اولديفندن وبوامالك حصولي اصول حربه وقواعد نظامات
عسكريه بن وجودينه موقوف اولوب بواصول وقواعد دحي عدوايله
مقابله بالمثل موجب اولورند اركات لازمه واسباب مقتضيه بن تحصيل
تهيه اولنسنه منوط ايد بكندن اوتوز بش سنه سي واخرنده بوفن جلبلك
تحصيل اولنسنه ودقايق لازمه سنك بيلنسنه وقوندن فعله كنورلسنه هم
كوه اندازيلر بن مصروف بيورلشرايدي فضل حق وفيض فياض
مطلق ايله آروقتنه موفق اولديلر وجهاديه عسكريه بپاده سني ترتيب
والايلر بن اون اوجه ابلاغ بيورديلر ونظامات عسكريه بي افهام وتعليمات
مقتضيه بي اعلان ضمته قانوننامه لرو تعليمات لرتريه ليه اساس نظاملرينه

مصمما الى اقليم منوف والبحيره وذلك ليبين للحكام سهولة طريق المصالح
المقتضى رؤيته اوسمع عنه انه شرف قصره العالي الكاين في جزيرة محمود
الثلاثا الموافق لسته عشر من الشهر المذكور ثم توجه يوم الاربعاء الى
الاقليم المذكورين

لقد تبين في المرة الاولى انه لما شاء حضرة افندينا ولي النعم ان يسير الى اقاليم
البحرية ويدور فيها لما تقتضيه المصلحة وجب ان تنقضي لاقامته قصور
(مباشرا لان انشاؤها) في بعض محلات معتدل هواؤها ولزم نهى طوب
وافر الى القصر العالي الذي اقتضى انشاؤه في نبروه والى القنطره الصادر
منها نفع القرى والى فبرقة النيلة الناتج منها تسهيل الامور وعموم فبرقة الغزل
التي تعميرها لازم وتوقف عمل هذا الطوب على كثير من الخطب الحريق
فلذا ارسل ابراهيم بيك مأمور المحلة ونبروه تعريفا الى ديوان الخديوي
موضحا به ان سهولة هذا الامر قد فاض بها بعض المشايخ بما يناسب وهو
ان يهبوا الخطب المذكور من البلدة التي تحيط سمنود التابع اقليم المنصوره
وبعمل هنالك ثلثون قين طوب وتعريقه هذا ولزوم هذه المصلحة احيل الى
المجلس العالي وتقريره بالتدبير والتحرى على انه اذا قطع الطوب المذكور
وحرق في بلاد المنصوره وكانت الابنية المذكورة متفرقة (لانها البست في محل
واحد بن في نبروه وسمنود) فنقله الى نبروه يحتاج له مصروف زايد بن حيث
ذلك كذا يجب ان يقطع الطوب اللازم في سمنود حيث انشا فبرقة النيلة
وفبرقة الغزل ويجمع حطب الطوب المذكور من بلاد المنصوره ويقطع
الطوب اللازم للقصر العالي وللقنطره في نبروه حيث انشا وهما واما حطبه
فيمجم من البرية والتدقيق على النظر في هذا الامر هو لكي يكون موجبا
للسهولة وقد تعلققت الارادة السنية بذلك كما هو معلوم من خلاصة المجلس
التي وردت مؤرخه في سلخ جمادي الاول

ان حضرة ولي النعم ابراهيم باشا والى جده بعد ان رجع من سفر الموره
الى الاسكندريه بالمجد والسعادة وقابل سعادة افندينا شرف قصره السامي
السكاين في شط النيل المضاهي السلسيل وبثدومه هذا حصل كل الكبرا
والصغرا على المسرة والنعم وفي غضون ذلك انقسم من العساكر الموسومة
بالشجاعة الى محلات مناسبة في الاقاليم المصرية الايات الجهاديه ورؤسا
اصناف الفرسان والمشاة واحضرت دفا ترما هبهم اللازم اعطاوها الى
الخزينه العامه وحسب فيها ما استحق لهم واعطى لهم حسب ما هو مقرر
في الخزينه فاخذوا حقوقهم وهم مستريحون ومنعمون بلطف افندينا
واحسانه ومن حيث ان افندينا من همته مصروفة لاعانة الدين والدولة
وعنان عزمه وقصده معطوف الى حراسة الملك والماله راى ان الحصول
على هذا الامر يتوقف على القواعد الحربية وقوانين النظام العسكريه
وان تحصيل هذه القواعد والقوانين يتوقف ايضا على اسباب مقتضيه
والايت لازمه يقابل بها العد وبالمثل اجتهد بهمته الداكة الجبال وامر
بتحصيل فن الجهاديه لتستخرج دقايقه اللازمه من القوة الى الفعل وبعدة
وجيرة توفيق بفضل الحق وعناية القياض المطلق ورتب مشاة الجهاديه
قبلاعت ثلثة عشر الاياقوى اساس نظامها بترتيب كتب القانون والتعليم
ليتعلموا منها النظام المتعلق بطريقة الحرب العسكريه حتى دخلت هذه
الايات سلاط النظام وصار ينقل كل الاي منهم بكلام واحد بل كلهم
باشارة واحدة انتقالا لا يخل عن ترتيب قانونهم فظهر بهذا حسنهم الذي
لا يشوبه ريب ظهور الشمس في وسط النهار ولا جل ان ارادة ولي النعم
تقتضى ايضا ان يترتب الان فرسان جهاديه الذين هم بمنزلة اجنحة لايات

تقويت واصول انتظامه بحسن صورت ويرد بلشويته كذا الى اورطه لرى
صف صف كشيدة رسته نظام اولوب هر رايالى بر كلام ايله بل كجه سى
بر اشارت ايله حركته مظهر وصنوف تحسبه مصدر اولدقلى يدهى
وكا الشمس فى وسط النهار ظاهر وجليدر بوائده دخی اشوباده الايلرينك
جناحي مثابه سنده اولان آنلوعسكرى ترتيب وتنظيم وعسكروآت وآلات
ادواتى تكميل وتقيم محاسن ارادة داورى اقتضاسندن اولغله يدى الاى
اولقى اوزره حسن ترتيبى واصول حربه وقواعد عسكريه اوزره نظامات
لازمه وتعليمات مقتضيه سنك قوندن فعله كنورلىسى ما مورلرينه امر و فرمان
بيورديلر بواراده خيريه نك سرعت اجراسنى التزام بيوروب مقدما كتحداق
مسند جليلة سنده طول مدت اقامت وهر رايامور ومصالحى كراتيله
تسويه ايله استكمال درجة اهليت ايتش وكلا سندن جهاديه ناظرى
محمود بى افندى حضرت بلرينى تسويه نظامات عسكر وتنظيم مهمات
لشكر ايتشون جهاد اباد كتمسى وجهاديه ديوانى دخی مصدرن قالد يوروب
بعد اليوم آنده اقامت ايتشنى امريورديلر و امكدار و كار كذار بنده لزند
سابقا محتسب مصر حاجى حسين اغا بى دكيله جك اتلوكسوه سى اوزرينه
وسابقى دليل باشى احمد اغا بى مصدرن واقايم مصر به دن اشتراولنه جق
آنلر اوزرينه وموره نزل امينى احمد بى شام وحوال بسندن جلب اولنه جق
اسپانك جلبى خدمته ما مور بىورديلر وسائر ادوات ولوا زمانى محروسه
فاورقه لرى ومصر ورشه لرى ما مورلرينه احاله بيوروب بوجهلهم جليلة
عسكر برور بلىن اظهار و توجه عليه حيث كست بلىن ابرازوا بىورديلر

جهاد ابادده بى ترتيب اولدان سوارى الايلرينه كلى آت نذاركى لازم كلوب
اقايم مصر به دن بشقه همجوار اولان اطراف دخی جلبى مقتضى ايد بكندن
شام وحوال بسندن جلبى خصوصنه احمد بى ما مور بىورديلر بى بالاده
بيان اولمشيدى ميرموى الهك لوازم سفر به سى ترتيبى مجلس عاليده
مذاكره اولنوب معاش معينه سندن بشقه خرج راه اوله رق بهرماه
بىك غروش خزينه داوريدن ترتيب وتخصيص و بوجه بيشين اوج آيدق
نقد اعطاسى قرار كبر اولش واجراسنه ارادة سنيه تعلق بيورلش
اولد بى جمادى الاولى سلخيله مؤرخ كلان خلاصة مجلس ما لمدن
معلوم اولشدر

ذكر اولدان يدى الاى عساكر سوار بانه مقتضى اولان اسبان محروسه دن
واقايم مصر به دن وهمجوار بولنان اطراف واكتافدن ما مورلرى معرفتيله
جلب ونذارك اولمقده ايسه ده سابه سنيه خديويه ممتاز و سرفراز اولش
تربيه كرده ونعم برورده اقبه اللوامرا و اكبر ما مور و ناظر بنده لرى حضرت سندن
هر يك به قدر قدرت بشرا و نال لشريوزر معتدل وخوشنوى اسب نازى
نذارك نذارك وتقدبى شوق وخواهش ليله ترتيب والتزام ايدوب
طرف طرف نذارك وتقدبى مبادرت بيور مشدر

امكداران قديمه خديويدن مدينة منوره خزينه سى وكىلى مورلى
مصطفى افندى اجل موعود بيله عازم دار بقا ومقيم بقعه بقيق معلا اولوب
خدمت موجب الفخر فى اولان خزينه وكالته آخر بنده امور ديدنه نك
تخصيص وبكام بيورلى مصلىك مقتضاسندن ايد وكندن مجلس عاليده
بالتحري مصالح حجازيه خدماتنده مستخدم اولش سابق بولا ق ترسانه سى
ناظرى باباطاغلى مصطفى افندى تنسب وتخصيص اولمش واشبو
جمادى الاخرى اون بشي كوفى ارادة سنيه داورى تعلق بيور مشدر
مخديوى اكرم افندى من جمادى الاخرى بكر منى مبارك سبت كوفى
ساعت بشده اسكندريه بى تشريف بيور مشدر

المشاة وان يتم نهى احصنة العساكر وسائر الالات امر ما مورى الجهاديه
بان يرتبوا سبعة الايات فرسان ويستخرجوا من القوة الى الفعل نظامهم
اللازم وتعليمهم المقتضى على القواعد العسكرية والقوانين الحربية وشا بان
يكون حصول هذه الارادة سريعا وامر حضرة محمود بىك ناظر الجهاديه
الذى كان مشرفا بمسند السكتخداويه مدة طويلة وحصل على درجة الكمال
بروية الامور والمصالح ان يذهب الى جهاد اباد لى يعطى العسكر نظامهم
ومهماتهم ويرفع ديوان الجهاديه من مصر ثم يقيم هناك دائما وجعل
الحاج حسين اغا محتسب مصر سابقا ما مورا على خياطة كسوة
فرسان الجهاديه وجعل ايضا احمد اغا رئيس الدليل سابقا ما مورا البشترى
احصنة من المحروسة والا قايم المصرية وجعل احمد بىك نزل امين
اوردى المورد سابقا ما مورا البشترى احصنة من الشام وما حولها واحال
باقى ما يلزم لذلك على ما مورى فبقة المحروسة وورشها وبهذا الطريق
اظهرهمه جليلة المهذبة العساكر وعلن قصده العلى الممكنون فيه الحماية

لقد تبين مما مر بيانه انه لما لزم لالايات فرسان الجهاديه المرتبة جديدا
فى جهاد اباد جمع احصنة كثيرة من الاقايم المصرية والديار التى تجاورها
جعل احمد بىك ما مورا البشترى من الشام وما حولها وبعد ان نذارك
اهل الشورى فى المجلس العالى عن ترتيب مصر ووفى المولى اليه لاجل الطريق
تقرر الحسك فى المجلس على ان يتخصص له ويترتب من الخزينة العامة
فى كل شهر الف قرش وذلك لاجل مصر ووفى الطريق كذا كرعا عن معاشه
المعين وان يعطى له حالا ماهية ثلثة اشهر نندا وقد تعلقت الارادة السنية
باجراء هذا الحسك كما هو معلوم من ما ل خلاصة المجلس التى وردت مؤرخه
فى سلخ جمادى الاولى

انه وان كانت تحضر الاحصنة اللازمة لالايات فرسان العساكر الجهاديه
السبعة المذكورة وتجمع بمعرفة ما مور بهم من المحروسة واقايلها ومن النواحي
التي تجاورها الا ان الامرا والا كابرو المأمورين والنظار الذين صاروا
منتخبين فى ظل السعادة السنية وترتبوا بنعمه ارتابوا فى ان يجمع كل منهم
من صافيات العرب المعتمرة قدر طاقتهم ورتبته فخير من يجمع خمسة احصنة
ومنهم عشرة ومنهم خمسين ومنهم مائة وبرضاهم الطوعى التزموا ان يبادروا
الى تقديمها وترتيبها بالتشوق السكى

لقد ارتحل الى دار البقا بالاجل الموعود مصطفى افندى المورلى وكىل
خزينة المدينة المنورة وتابع افندينا القديم ورفق ببقعه البقيق وحيث انه
من واجبات المصلحة ان يختص لتفقد وكالة الخزينة المذكورة الموجبة
للفخر احد من يعمن النظر فى الامور استنسب المجلس العالى بالتحري بان يكون
مختصا للوكالة المذكورة مصطفى افندى باباطاغى ناظر ترسانه بولا ق سابقا
الذى كان مستخدما فى مصالح الخدمات الحجازية وبذلك تعلق الارادة
السنية فى خمسة عشر من جمادى الثانية

لقد ارتحل الى دار البقا بالاجل الموعود مصطفى افندى المورلى وكىل
خزينة المدينة المنورة وتابع افندينا القديم ورفق ببقعه البقيق وحيث انه
من واجبات المصلحة ان يختص لتفقد وكالة الخزينة المذكورة الموجبة
للفخر احد من يعمن النظر فى الامور استنسب المجلس العالى بالتحري بان يكون
مختصا للوكالة المذكورة مصطفى افندى باباطاغى ناظر ترسانه بولا ق سابقا
الذى كان مستخدما فى مصالح الخدمات الحجازية وبذلك تعلق الارادة
السنية فى خمسة عشر من جمادى الثانية